

Energietransitie

NULMETING IN DRECHTSTEDEN

Inhoud

1. Conclusies
2. Tabellen en figuren

De Drechtsteden willen in 2050 energieneutraal zijn. Met het in 2018 getekende Energieakkoord Drechtsteden wordt ingezet op vier prioriteiten: energiebesparing en duurzame opwekking van elektriciteit en stapsgewijs stoppen met het gebruik van aardgas en gebruik van benzine, diesel e.d.. In 2020 wordt een Regionale Energie Strategie opgesteld. Ten behoeve daarvan wilt u meer weten over gedrag en de opinie van inwoners in het algemeen en woningeigenaren in het bijzonder over energiebesparing en duurzame energie opwekking. Er zijn recent (2019/2020) vijf onderzoeken in de regio Drechtsteden over dit onderwerp geweest. U heeft het Onderzoekcentrum Drechtsteden gevraagd om hieruit de belangrijkste conclusies samen te bundelen in een korte factheet.

Onderzoeksvragen

Voor de Regionale Energie Strategie is het relevant om bij wijze van nulmeting meer te weten over de opinie van inwoners in het algemeen en woningeigenaren in het bijzonder. Woningeigenaren kunnen immers zelf beslissen over investeringen in de woning; terwijl huurders, als het gaat om grote investeringen hiervoor meer afhankelijk van keuzes van de eigenaar, met name de corporaties. U zoekt antwoord op de volgende vragen:

- Leeft het thema energie binnen de regio. Is het een belangrijk thema?
- Wat vinden inwoners/woningeigenaren belangrijk bij deze transitie (o.a. waarover en hoe wilt men informatie);
- Wat doen inwoners/woningeigenaren nu aan energiebesparing en duurzame opwekking?
- Wat motiveert inwoners/woningeigenaren om mee te doen of waarom doen ze niet mee;
- Zijn er verschillen tussen gemeenten of groepen voor wat betreft bovenstaande vragen

Voor beantwoording van de vragen is gebruik gemaakt van de pilot duurzaam gedrag en vier uitgevoerde bewonerspanels, met in totaal bijna 2.000 deelnemers. In het bewonerspaneel zijn eigenaar/bewoners oververtegenwoordigd. De weergegeven antwoorden zijn wel van huurders en woningeigenaren samen.

1 Conclusies

Is energie een belangrijk thema?

Inwoners van de Drechtsteden vinden energie besparen én opwekking van duurzame energie belangrijk. Ze staan in de top vijf van belangrijkste duurzaamheidsthema's. Ook in de top vijf staan: meer gebruik maken van fiets en OV/vaker de auto laten staan in combinatie met aandacht voor luchtkwaliteit.

Wat vinden inwoners belangrijk als het over energie gaat en waarover en hoe wilt met informatie?

Acht op de tien inwoners hebben zich wel eens verdiept in de veranderingen op energiegebied.

Negentig procent van de huizen wordt verwarmd door centrale verwarming op aardgas. Als alternatief voor aardgas denkt 30% van de inwoners van Dordrecht aan een warmtenet en een vijfde aan een systeem dat gebruik maakt van elektriciteit. Als alternatief wordt ook waterstof als mogelijkheid genoemd. De rest heeft geen voorkeur of weet het nog niet. In andere gemeenten van de regio wordt nu nog geen warmte via het warmtenet aangeboden, maar daar wordt wel aan gewerkt, zoals in het pilotgebied in Sliedrecht.

Koken wordt in meerdere gemeenten voor 60% op aardgas gedaan en voor 40% wordt elektrisch, met inductie of keramisch gekookt. Voor de helft van de inwoners is elektrisch

Gebruikte bronnen:

- *Opinie Energie Dordrecht*
- *Energie Agenda Hardinxveld-Giessendam*
- *Pilot Duurzaam Gedrag*
- *Verkenning Duurzaamheid Papendrecht*
- *Suggesties Agenda Duurzaamheid Hendrik Ido Ambacht*

koken zeker een alternatief. Voor een derde hangt het van de kosten af en de rest vindt het geen optie of heeft er geen mening over.

Betaalbaarheid belangrijk

Zeven op de tien inwoners vindt het (erg) belangrijk om over te schakelen op andere energiebronnen. Bij de overschakeling naar andere energiebronnen vinden negen op de tien het belangrijk dat de kosten behapbaar blijven en 59% dat het comfort in de woning goed blijft, maar ook hecht men eraan dat het veilig is en dat er zo min mogelijk in huis moet worden aangepast. Betaalbaarheid staat bovenaan als het gaat om energietransitie. Dat geldt voor woningeigenaren én huurders. De meeste huurders zijn bereid om een hogere huur te betalen voor verlaging van kosten energieverbruik wanneer het totaalbedrag gelijk blijft of lager wordt. Een kwart van de huurders is bereid om dan iets meer te betalen. Voor woningeigenaren van appartementen geldt dat het merendeel (negen op de tien) lid is van een Vereniging van Eigenaren. De keuze voor energiebesparende maatregelen of duurzame energie dient daar in gezamenlijkheid te worden genomen.

Informatie

Acht op de tien inwoners willen graag geïnformeerd worden over wanneer er wat in de straat gaat gebeuren. Drie kwart over wie wat gaat betalen en de helft wil graag horen over de mogelijkheden om energie te besparen. Men wil het liefst geïnformeerd worden via een brief van de gemeente, het Gemeentenieuws of een digitale nieuwsbrief.

Wat doen inwoners aan energiebesparing?

Acht op de tien huishoudens hebben dubbel of driedubbel glas in de woonkamer en drie kwart een HR-ketel. Ook zijn gloeilampen vervangen door ledlampen. Nog eens vier op de tien zijn van plan in de komende drie jaar andere energiebesparende maatregelen te overwegen. Dan wordt er gedacht aan isolatie (vloer-, dak- en spouwmuur), dubbel of driedubbel glas en/of ledlampen.

Drie kwart kiest voor deze maatregel omdat:

1. het een bijdrage levert aan een beter milieu
2. het een verbetering van het comfort in huis
3. de investering binnen afzienbare termijn wordt terugverdiend¹

Een belemmering bij de keuze voor energiebesparende maatregelen zijn de kosten (53%), een kwart vindt dat het bij de woning niet kan en een vijfde weet (nog) te weinig van de mogelijkheden.

In oudere woningen (van voor 1964) zijn relatief weinig isolerende maatregelen aangebracht. Het gasverbruik is in deze woningen duidelijk hoger dan gemiddeld. Ook in grondgebonden woningen wordt meer gas verbruikt dan in meergezinswoningen. Alleenstaanden verbruiken gemiddeld minder elektriciteit en gezinnen en gepensioneerden hebben een hoger gasverbruik. Uit de pilot duurzaam gedrag blijkt verder dat huishoudens met een slimme meter (iets) minder energie verbruiken dan huishoudens die geen slimme meter hebben of benutten. In deze pilot worden vijf groepen onderscheiden: aanjagers, sympathisanten, welwillenden, onverschilligen en afwijzers. Iedere groep kent accenten in samenstelling, hun houding ten opzichte van duurzaamheid en benaderingswijze.

Wat doen inwoners aan duurzame opwek?

In Dordrecht en Papendrecht maakt zes op de tien gebruik van groene energie en een vijfde² heeft zonnepanelen. In Hardinxveld-Giessendam wordt wat minder gebruik gemaakt van groene energie, maar weer meer van zonnepanelen.

Ongeveer de helft van de huishoudens is van plan de komende drie jaar (meer) duurzame energie te gaan gebruiken. Daarbij denkt men aan:

1. het aanschaffen van zonnepanelen
2. kiezen voor groene energie
3. (in Dordrecht) aansluiten bij warmtenet.

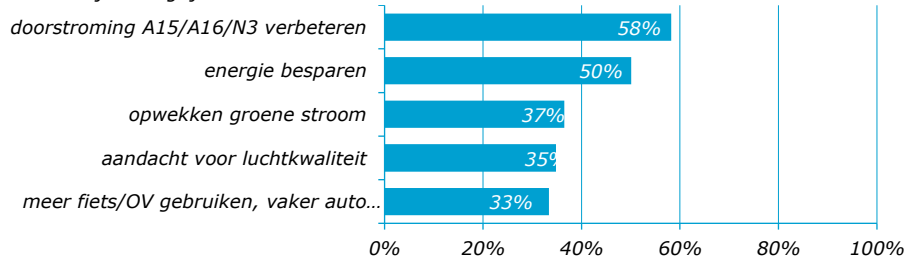
¹ Voor de deelnemers aan de pilot duurzaam gedrag staat het verlagen van de energierekening bovenaan

² Een meting van het aantal daken met zonnepanelen wijst uit dat het aandeel woningen met zonnepanelen op het dak per gemeente op dit moment tussen 5 en 10% ligt. De deelnemers aan het bewonerspanel maken bovengemiddeld gebruik van zonne-energie.

2 Tabellen en figuren

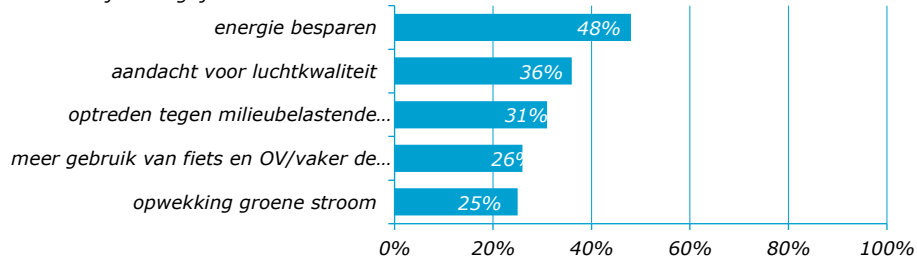
Is energie een belangrijk thema?

Figuur 1a Vijf belangrijkste duurzaamheidsthema's

Bron: Papendrecht

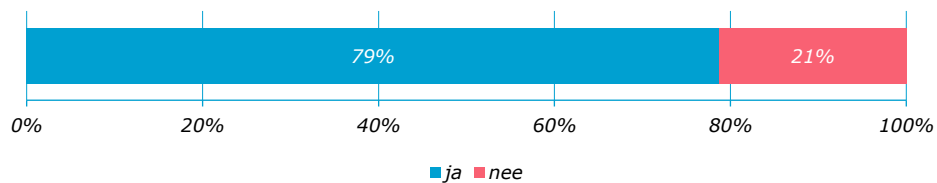
Figuur 1b Vijf belangrijkste duurzaamheidsthema's

Bron: Hendrik-Ido-Ambacht

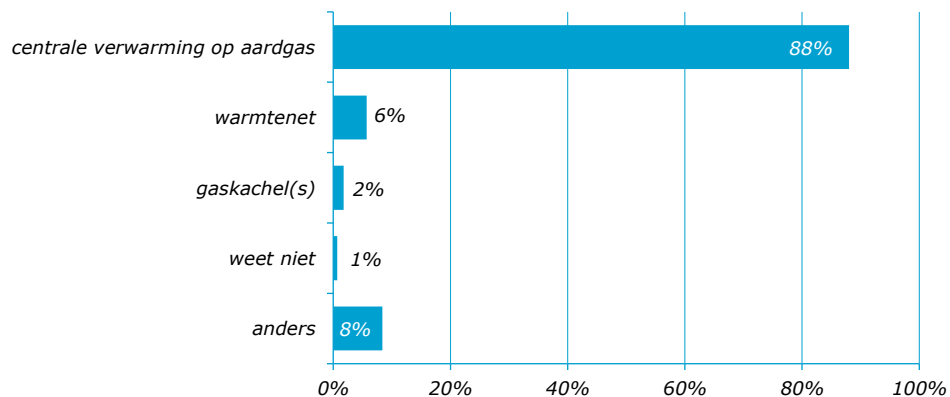
Wat vinden inwoners belangrijk als het over energie gaat en waarover en hoe wilt met informatie?

Figuur 2 Heeft zich wel eens verdiept in veranderingen op energiegebied

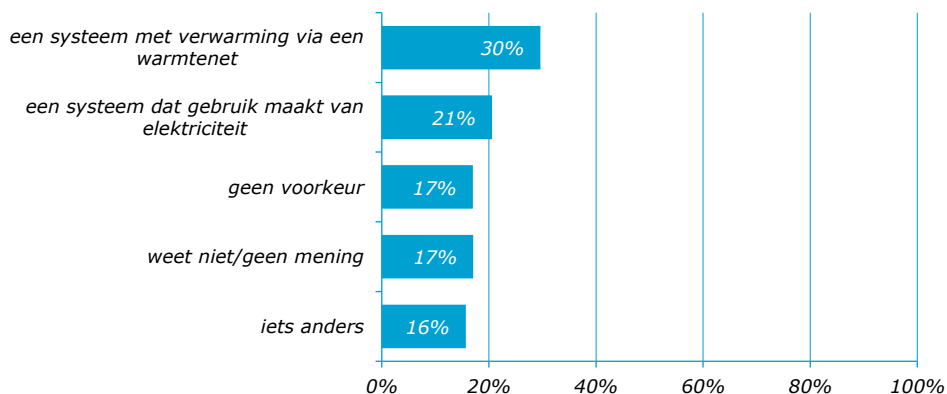
Bron: Dordrecht

Figuur 3a Verwarming huis op dit moment

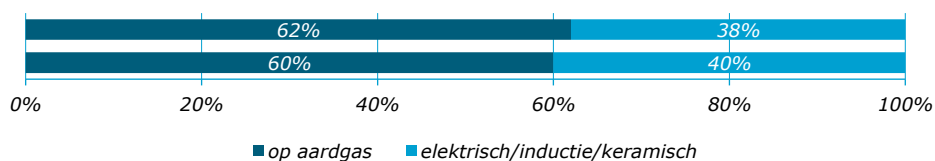
Bron: Dordrecht

Figuur 3b Voorkeur alternatief voor aardgas

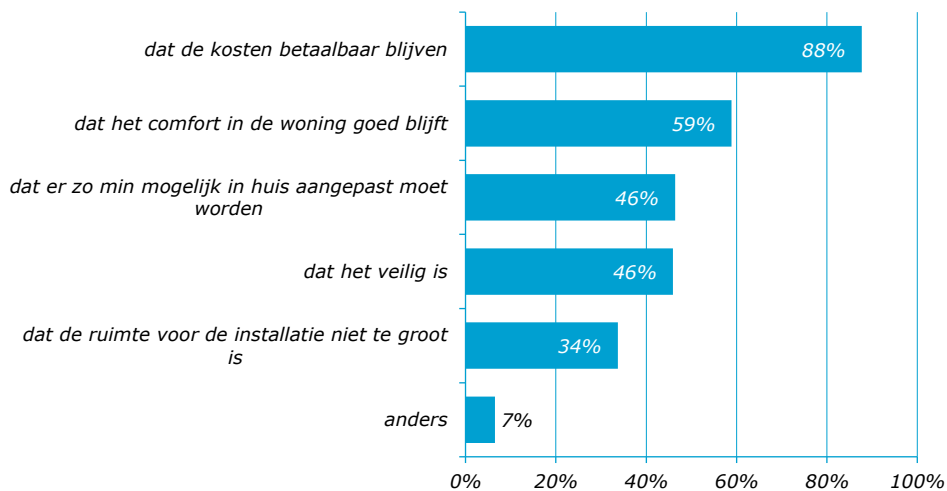
Bron: Dordrecht

Figuur 4 Manier van koken

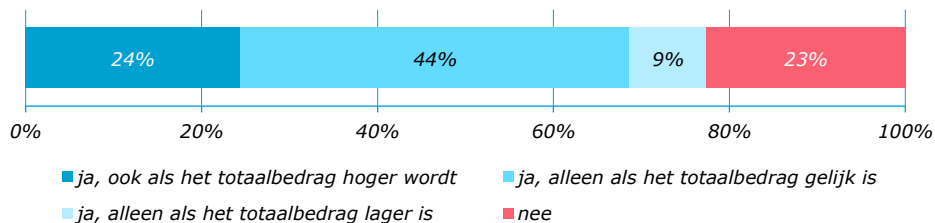
Bron: Hardinxveld-Giessendam (onder) en Dordrecht (boven)

Figuur 5a Belangrijk bij overschakelen op andere energiebronnen

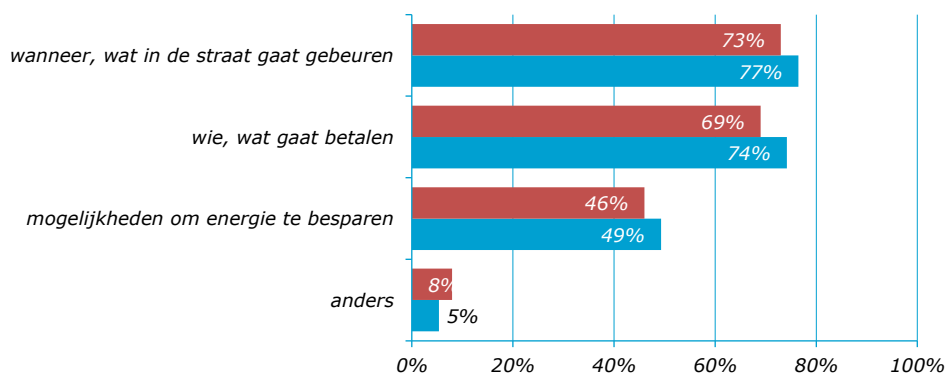
Bron: Dordrecht

Figuur 5b Bereid hogere huur te betalen voor verlaging kosten energieverbruik

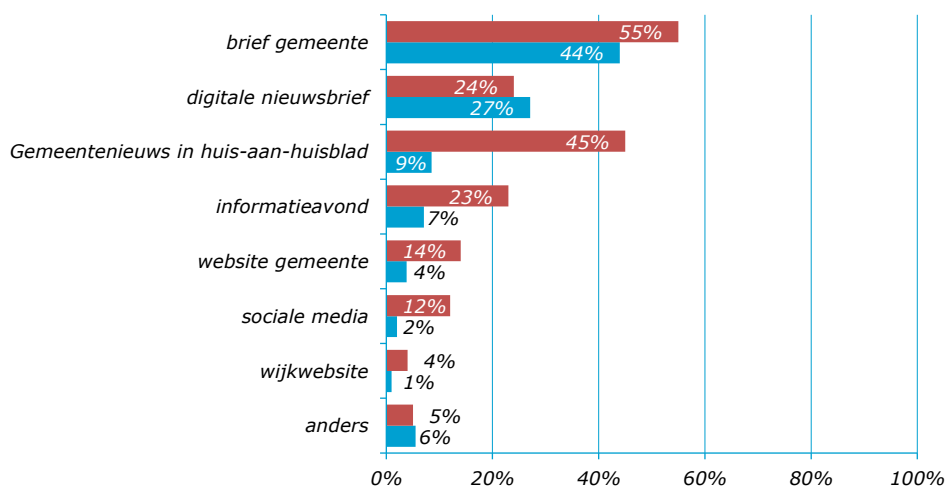
Toelichting: gepercenteerd op het aantal huurders (14%).

Figuur 6a Wil graag geïnformeerd worden over:

Bron: Dordrecht (blauw), Hardinxveld-Giessendam (rood)

Figuur 6b Hoe geïnformeerd worden

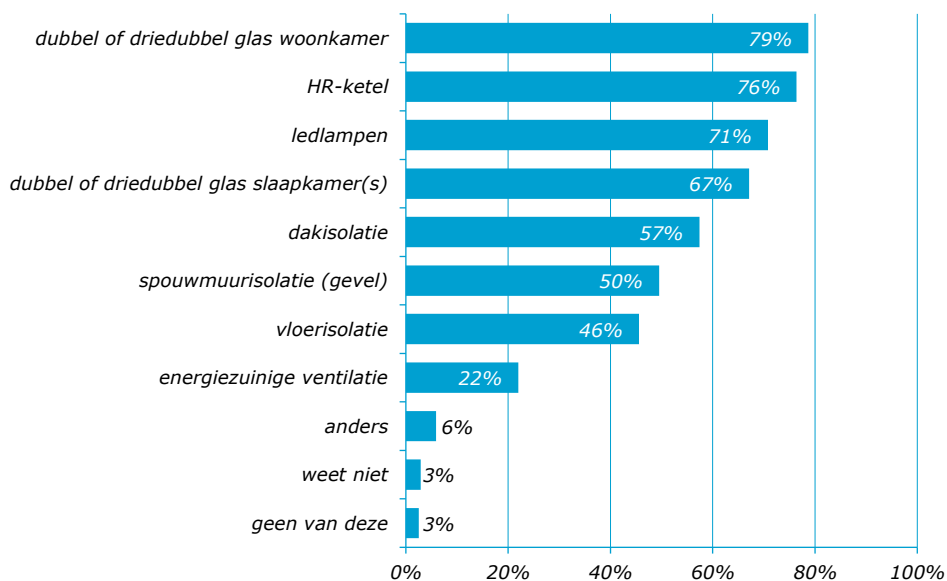

Bron: Dordrecht (blauw), Hardinxveld-Giessendam (rood)

Toelichting: huurders geven de voorkeur aan het Gemeentenieuws in huis-aan-huisblad boven een digitale nieuwsbrief of een informatieavond. Bewoners van Hardinxveld-Giessendam geven de voorkeur aan informatie via het Gemeentenieuws in huis-aan-huisblad.

Wat doen inwoners aan energiebesparing?

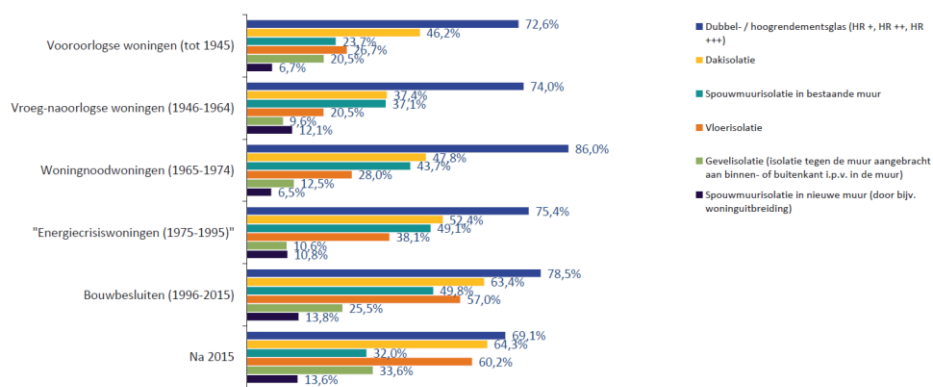
Figuur 7a Huidige energiebesparende maatregelen in/aan woning

Bron: Dordrecht. In Hardinxveld-Giessendam hebben minder mensen ledlampen (61%). In Papendrecht ligt dat juist hoger (79%), maar is het aandeel dak-, spouwmuur en vloerisolatie zo'n 6% lager. Van de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht geeft 56% aan dat het huis zeer goed geïsoleerd is.

Figuur 7b huidige energiebesparende maatregelen woningen per bouwperiode

Isolerende maatregelen naar bouwperiode

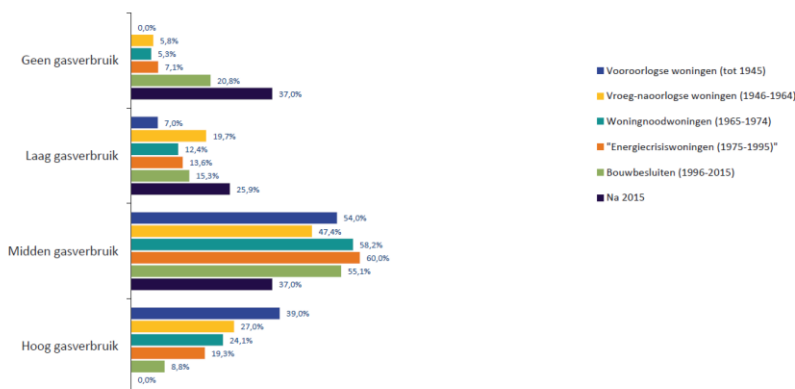
Basis: respondenten waarvan bouwperiode woning bekend is (n=947)

SmartDodos Ipsos © Ipsos 2018

Bron: Pilot duurzaam gedrag, waar Drechtsteden één van de zeven deelnemende regio's was
 Toelichting: gemiddeld is bij 77% van de woningen een HR-ketel, bij 51% dakisolatie, bij 43% spouwmuurisolatie en bij 37% vloerisolatie. Bij oudere woningen (voor 1964) is de isolatiegraad het laagst.

7c Gasverbruik naar bouwperiode

Gasverbruik naar bouwperiode

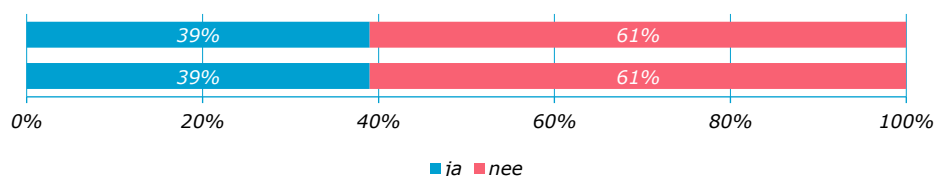

Basis: respondenten met slimme meter data gas (n=945)

SmartDodos Ipsos © Ipsos 2018

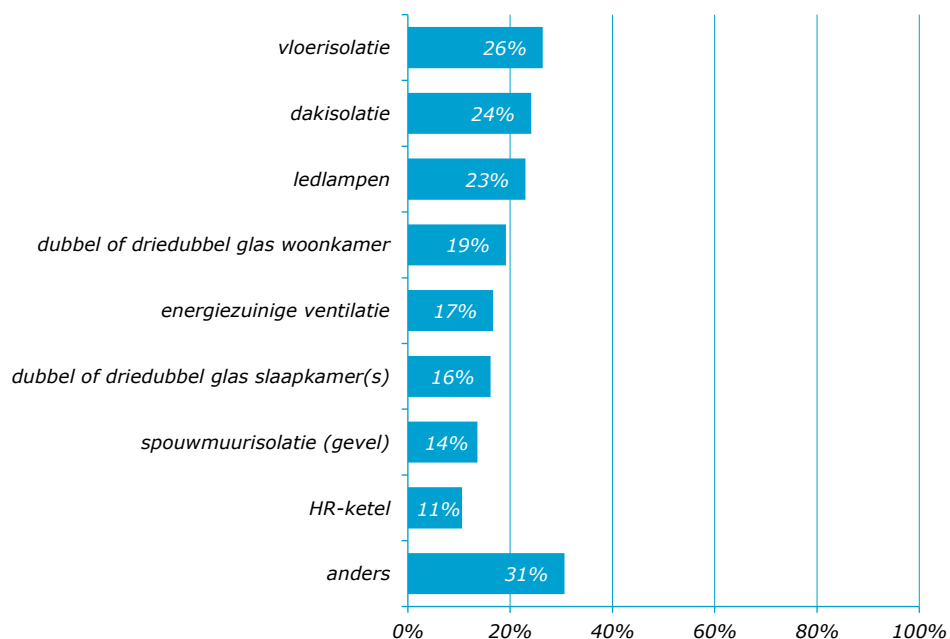
Bron: Pilot duurzaam gedrag, waar Drechtsteden één van de zeven deelnemende regio's was
 Het gasverbruik hangt ook sterk samen met de bouwperiode. De bouwperiode heeft echter geen grote invloed op elektriciteitsverbruik. Ook grondgebonden woningen hebben een gemiddeld hoger gasverbruik dan meergezinswoningen.

Figuur 8a Van plan (nog meer) energiebesparende maatregelen te nemen in komende 3 jaar

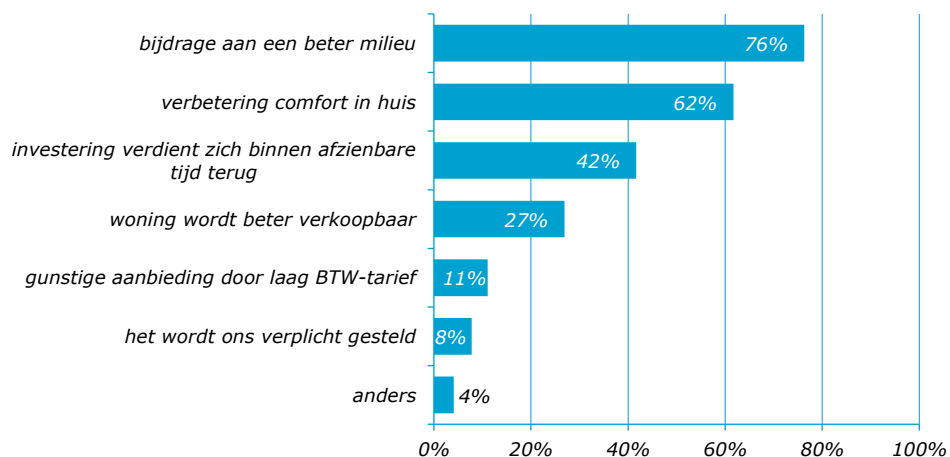
Bron: Hardinxveld-Giessendam (onder) en Dordrecht (boven)

Figuur 8b Komende 3 jaar te nemen maatregelen

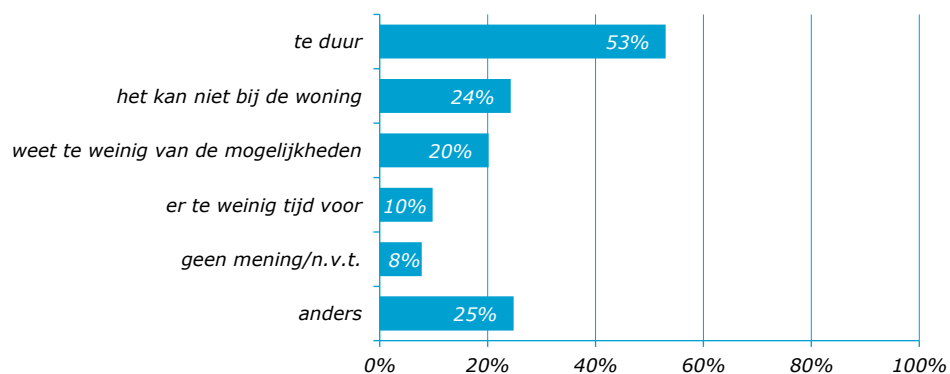
Toelichting: gepercenteerd op diegenen die aangeven in de komende drie jaar energiemaatregelen te nemen.
 Bron: Dordrecht. In Hardinxveld-Giessendam is er meer belangstelling voor spouwmuurisolatie (24%), maar minder voor dakisolatie (20%), led-lampen (15%), dubbel of driedubbel glas (12%), energiezuinige ventilatie (6%) en HR ketel (6%). Van de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht geeft 22% aan de komende jaren het huis zeer goed te willen isoleren.

Figuur 9a Waarom keuze voor deze energiebesparende maatregelen

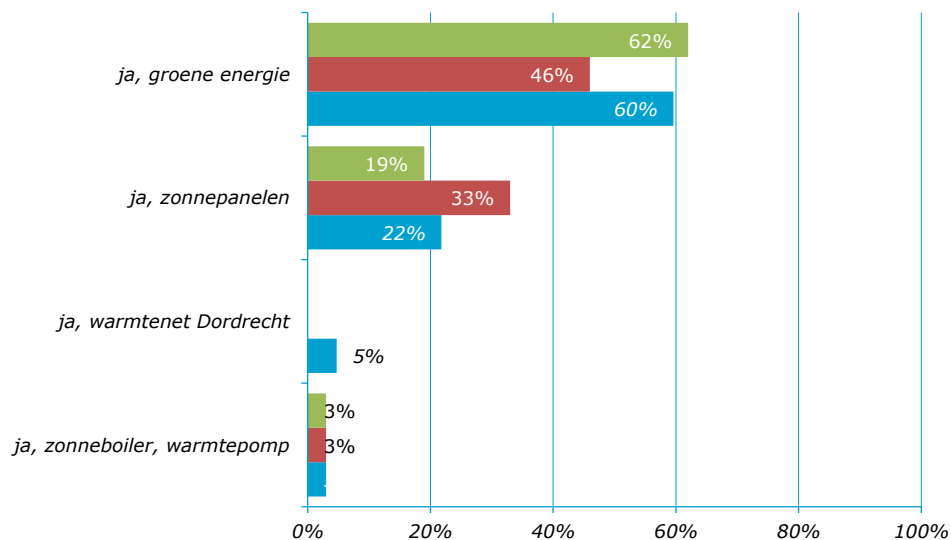
Bron: Dordrecht. In Hardinxveld-Giessendam is de volgorde hetzelfde; aandelen liggen wel lager, met name bij bijdrage aan een beter milieu (in Hardinxveld-Giessendam: 61%)

Figuur 9b Belemmeringen bij keuze voor energiebesparende maatregelen

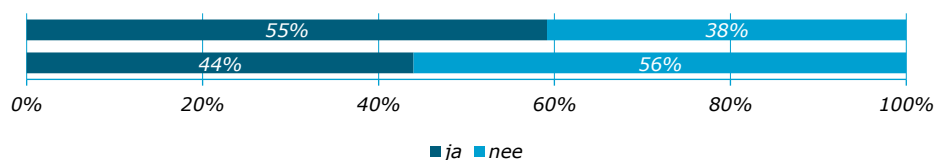
Bron: Dordrecht. In Hardinxveld-Giessendam is de volgorde hetzelfde; aandelen liggen wel 6 /7 procentpunt lager

Figuur 10 Gebruik duurzame energie

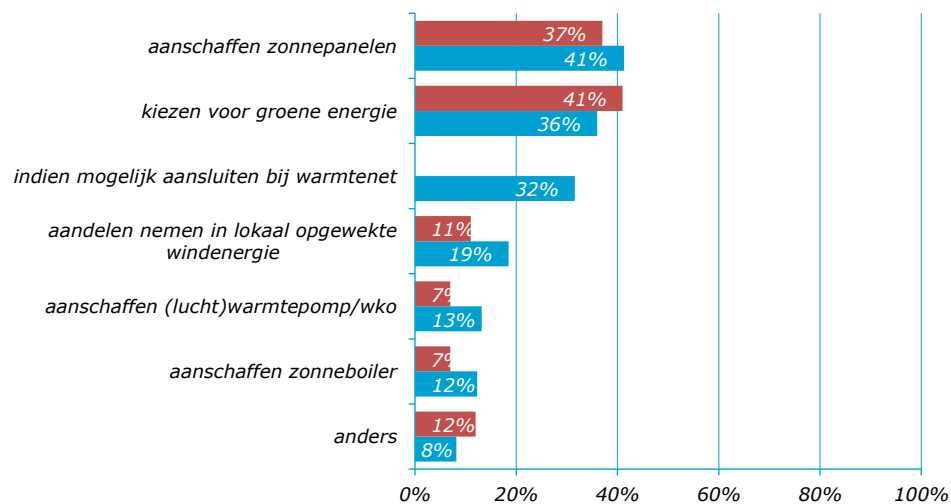
Bron: Dordrecht (blauw), Hardinxveld-Giessendam (rood), Papendrecht (groen). Van de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht geeft 23% aan zonnepanelen te hebben en 4% een warmtepomp

Figuur 11a Van plan komende 3 jaar (nog) meer duurzame energie te gebruiken

Bron: Hardinxveld-Giessendam (onder) en Dordrecht (boven)

Figuur 11b Maatregelen voor gebruik duurzame energie

Toelichting: gepercentageerd op diegenen die aangeven in de komende drie jaar (meer) duurzame energie te gaan gebruiken.

Toelichting: in Hardinxveld-Giessendam zijn (nog) geen plannen voor aanleg van warmtenet

Bron: Dordrecht (blauw), Hardinxveld-Giessendam (rood). In Hendrik-Ido-Ambacht is er zeker zoveel belangstelling voor zonnepanelen als in Dordrecht

Het OCD streeft naar hoge kwaliteit van de informatie in deze factsheet. Heeft u nog suggesties of aanvullingen, laat het ons dan weten.

drs Jan Schalk + Wanda van den Boogaard
maart 2020

Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05

ocd@drechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl